

Indstilling vedrørende tilpasning af kapaciteten i tilbudsviften til udviklingshæmmede med dom i Region Midtjylland

Baggrund

På baggrund af den administrative styregruppes beslutning på mødet den 11. august 2008 har Region Midtjylland udarbejdet et forslag til tilpasning af kapaciteten i de regionale tilbud til udviklingshæmmede med dom.

Dato 28-11-2008

Maja Kolstrup Hansen/

Morten Eriksen

Tel. +45 87284107

MajaKolstrup.Hansen@ps.rm.dk

Morten.Eriksen@ps.rm.dk

Indstilling

Med henblik på at imødekomme presset på tilbud til voksne udviklingshæmmede med dom indstilles det, at

Side 1

- kapaciteten på det regionalt drevne tilbud Granbakken udvides med 8 pladser. Pladserne etableres som nyt byggeri på en grund, som støder op til Granbakkens afdeling i Paderup ved Randers. Pladserne foreslås etableret i henhold til § 108 i Lov om Social Service. Taksterne vil komme til at ligge på niveau med de nuværende takster for lignende ydelser på Granbakken.
- der indledes et samarbejde mellem Region Midtjylland og interesserede kommuner med henblik på at øge kapaciteten i tilbudsviften til voksne udviklingshæmmede med dom, som har behov for en mindre indgribende pædagogisk indsats, end den der tilbydes på de regionalt drevne tilbud. Der kunne være tale om "udslusningsboliger" eller pædagogisk støtte i eget hjem. Pladserne foreslås etableret i kommunalt regi, eventuelt med støtte fra de regionale tilbud i form af eksempelvis supervision. En sådan kapacitetsudvidelse vil kunne modvirke, at de regionale tilbud "sander til".

I forhold til unge under 23 foreslås det, at

- der etableres en afdeling med 4 pladser på Møllebækken til primært mentalt retarderede unge i alderen 15-18/23 år, der er idømt særforanstaltninger eller afventer en retslig afgørelse som følge af, at de har begået kriminalitet.

Beskrivelse af målgruppen

For udviklingshæmmede med dom gælder, at de har begået lovovertrædelser, men ikke kan idømmes en sædvanlig straf på grund af deres udviklingshæmning.

Det er langt fra alle domfældte udviklingshæmmede, der har dom til anbringelse. Omkring 2/3 dømmes til tilsyn med mulighed for anbringelse. Der er ikke lavet undersøgelser om, hvor mange af disse, der rent faktisk anbringes. Resten af dommene indebærer en eller anden form for anbringelse. Hvorvidt der er tale om anbringelse eller ej afhænger blandt andet af kriminalitetens art og risikoen for, at den pågældende vil begå kriminalitet igen.

Der er tale om en bred målgruppe. Den spænder fra personer med mental retardering i svær grad til personer, som ved en intelligencetest ligger i sinkeområdet - og som sådan principielt er strafegnede - men som på grund af fx sociale eller emotionelle forhold funktionsmæssigt kan sidestilles med mentalt retardere i lettere grad.

Hertil kommer, at mange udviklingshæmmede med dom har en række tilstødende problematikker. Det kan være psykiske lidelser, misbrug, karakterafvigende personlighedstræk eller andre sociale eller følelsesmæssige forhold, som kan medføre uhensigtsmæssigt og ofte udadreagerende adfærd.

Region Midtjyllands nuværende tilbud til målgruppen

Region Midtjylland driver tre tilbud til voksne udviklingshæmmede med dom: Granbakken i Allingåbro, Møgelkjærvej i Viborg og Nørholm Kollegiet i Herning.

Granbakken, Allingåbro	
Adresse	Granbakkevej 22 8961 Allingåbro
Normering	49
Belægningsprocent 01.01.2008 – 31.10.2008	102 pct.

Møgelkjærvej, Viborg	
Adresse	Møgelkjærvej 6 8800 Viborg
Normering	32
Belægningsprocent 01.01.2008 – 31.10.2008	120 pct.

Nørholm Kollegiet, Herning	
Adresse	Allingevej 6 7400 Herning
Normering	45
Belægningsprocent 01.01.2008 – 31.10.2008	105 pct.

Desuden driver regionen et tilbud, som kan rumme unge under 23, som er idømt særforanstaltninger:

Møllebækken, Fjellerup	
Adresse	Strandvejen 24-26 8585 Glesborg
Normering	43
Belægningsprocent 01.01.2008 – 31.10.2008	110 pct.

Behov for kapacitetstilpasninger

Indstillingen vedrørende tilpasning af kapaciteten i tilbudsviften til udviklingshæmmede med dom i Region Midtjylland er udarbejdet i samarbejde mellem forstanderne på de regionalt drevne tilbud til målgruppen samt fagkonsulenter med særlig ekspertise på området i Region Midtjylland. Derudover er der inddraget oplysninger fra blandt andet Netværk vedrørende Domfældte Udviklingshæmmede (NDU) samt kontakter i og materiale fra andre regioner.

Der peges på følgende behov:

1. Udvidelse af kapaciteten i tilbudsviften til voksne udviklingshæmmede med dom og med problemskabende adfærd.
2. Udvidelse af kapaciteten i tilbudsviften til udviklingshæmmede med dom, som kan profitere af et mindre indgribende pædagogisk tilbud, herunder fx udslusningsboliger.
3. Udvidelse af kapaciteten i tilbudsviften til primært mentalt retarderede unge i alderen 15–18/23 år, der er idømt særforanstaltninger eller afventer en retslig afgørelse som følge af, at de har begået kriminalitet

Ad. 1. Kapacitetsudvidelse i tilbudsviften til voksne udviklingshæmmede med dom og med problemskabende adfærd

En undersøgelse udfærdiget af sekretariatet for Netværk vedrørende Domfældte Udviklingshæmmede (NDU) i december 2007 peger på en markant stigning i antallet af udviklingshæmmede med dom¹. Antallet er antageligt steget med omkring 50 % i perioden fra 2001 til 2005.

NDU's undersøgelse peger endvidere på nogle forskydninger i målgruppen.

¹ NDU-nyt nr. 4, juni 2007 s. 17.

Der ses således en stigning i antallet af personer, som udviklingsmæssigt befinder sig tæt på normalområdet – og som selv ofte relaterer sig hertil. De kan have svært ved at erkende deres handicap, distancerer sig gerne fra de dårligere fungerende udviklingshæmmede og kan være afvisende over for behandling og hjælp. De begår oftere personfarlig kriminalitet, hvilket ofte skyldes, at individuelle forhold spiller ind med udadreagerende, problemskabende og grænseoverskridende adfærd som konsekvens. Det kan være misbrug af alkohol og stoffer, karakterafvigende personlighedstræk, afvigende seksualitet, psykiatriske dobbelt- eller flerdiagnoser og omsorgssvigt. Sådanne problemer øger på hver deres måde risikoen for kriminalitet.

Denne gruppe kan være svære at rumme i botilbuddene til målgruppen, og deres forskellige problematikker øger behovet for mere specialviden.

Desuden kan den fysiske indretning af tilbuddet have stor betydning. Erfaringsmæssigt vil gode pladsforhold mindske omfanget af fysisk og psykisk vold, ligesom boligerne skal kunne anvendes fleksibelt, så der kan arbejdes med henholdsvis større eller mindre grupper, som så vidt muligt er homogene.²

Forstanderne på de tre regionalt drevne tilbud til udviklingshæmmede med dom peger også på denne del af målgruppen, som et område hvor kapaciteten i de regionale tilbud bør udvides. Der opleves stor efterspørgsel for tilbud til denne gruppe. Desværre er tilbuddene i øjeblikket fuldt belagt.

Med en udvidelse i kapaciteten vil der desuden skabes luft i de regionale tilbud til at etablere pladser til varetægtssurrogat, som vil kunne erstatte de enkeltmandsprojekter, der i dag anvendes i forbindelse med surrogatanbringelser.

Det vurderes, at en eventuel kapacitetsudvidelse skal være tilknyttet et af de eksisterende tilbud i regionalt regi. Det gælder i særlig grad en kapacitetsudvidelse i tilbuddet til udviklingshæmmede med udadreagerende/problemskabende adfærd. De særlige udfordringer, som denne brugergruppe stiller det pædagogiske personale, fordrer et fagligt backup fra et velfunderet tilbud til målgruppen. Desuden vil en ny afdeling starte op i en organisation, der gennem årene har opbygget en erfaring, som de nyansatte medarbejdere vil kunne trække på.

Der peges på Granbakkens afdeling i Paderup ved Randers som det mest oplagte sted for en kapacitetsudvidelse. Den geografiske beliggenhed giver mulighed for at tiltrække arbejdskraft fra både Århus, Randers, Viborg og Djurslandsområdet. Der vil i sammenhæng med den nuværende afdeling i Paderup og fællesskabet med Granbakkens øvrige afdelinger og regionens to andre tilbud til målgruppen kunne skabes et spændende fagligt miljø, der øger muligheden for at akkumulere evidensbaseret viden indenfor specialområdet. En ny afdeling vil give en større fleksibilitet med mulighed for omrokering således, at de andre to afdelinger på Granbakken ikke forbliver fastlåste. Brugerne vil i afdelingen i Paderup være

² Se fx Rapport fra fokusgruppen vedrørende udviklingshæmmede med dom, Region Syddanmark, maj 2008 (tilgængelig på NDU's hjemmeside)

sammen med ligesindede, og der vil mulighederne for at øge sikkerheden for personalet især i nattetimerne vil blive styrket.

Det indstilles derfor, at kapaciteten på Granbakken udvides med 8 pladser i en ny afdeling, som etableres i et nyt byggeri i Paderup. Afdelingen kan opføres på en tilstødende grund, som ejes af Randers Kommune. Det nuværende dagtilbud skal tilpasses til udvidelsen i antallet af pladser i botilbuddet.

Ad. 2. Samarbejde vedrørende etablering af pladser med mindre indgribende pædagogisk indsats til domfældte udviklingshæmmede

Udover en kapacitetsudvidelse i til voksne udviklingshæmmede med dom og problemskabende adfærd peges der endvidere på et behov for at udvide kapaciteten i tilbuddet til domfældte udviklingshæmmede, som vurderes at kunne fungere i et botilbud med en mindre indgribende pædagogisk indsats eller (eventuelt på sigt) i eget hjem med pædagogisk støtte. Det kunne være en form for "udslusningsboliger" eventuelt i opgangsfællesskaber kombineret med pædagogisk støtte.

Der kunne eksempelvis være tale om personer i sinkeområdet, som på grund af emotionelle eller sociale problemer har udviklet en kriminell adfærd, der har ført til en dom. På baggrund af en pædagogisk indsats enten på et af de regionale botilbud eller i form af pædagogisk støtte fra den tilsynsførende kan den pågældende eksempelvis tillære sig teknikker, som kan afhjælpe de problemer, som fører til den u hensigtsmæssige adfærd. Herved kan den pågældende på sigt klare sig med en mindre omfattende pædagogisk indsats eller måske helt klare sig selv.

Ved at øge kapaciteten i tilbud af denne type, vil man kunne styrke flowet på de regionalt drevne botilbud til udviklingshæmmede med dom, og derved mindske risikoen for at tilbuddene "sander til". Tilbuddet vil desuden ikke alene være mindre indgribende overfor brugerne, men også økonomisk mindre belastende.

Tilbud af denne type foreslås etableret i kommunalt regi i samarbejde mellem kommuner og region, eventuelt i form af samarbejdsaftaler om faglig supervision fra medarbejdere på de regionale tilbud i konkrete sager.

Dette vil understøtte en hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem region og kommuner, hvor regionerne primært tager sig af de tilbud, som er særligt komplekse og sjældne.

Der er allerede i enkelte tilfælde indledt bilateralt samarbejde mellem kommuner og regionen i forhold til etablering af tilbud af denne type. Der opfordres til at både kommuner og regionen arbejder på at udvikle sådanne former for samarbejde.

Ad. 3. Udvidelse af kapaciteten i tilbudsviften til unge, der er idømt særforanstaltninger.

Region Midtjylland oplever en stigning i henvendelser fra kommunerne om unge mellem 15 og 18/23, der er idømt særforanstaltninger, eller som afventer en retslig afgørelse som følge af, at de har begået kriminalitet. Stigningen i antallet af henvendelser kan ikke imødekommes, da regionens tilbud er fuldt belagt. Der peges derfor på et behov for en udvidelse af kapaciteten til denne målgruppe.

I Region Midtjylland besidder døgninstitutionen Møllebækken den nødvendige ekspertise til at håndtere unge, der idømmes særforanstaltninger, idet der på Møllebækken er oparbejdet en betydelig ekspertise med hensyn til opsætning af pædagogik og behandlingsforløb, som er egnet for disse unge. Møllebækken har i den forbindelse gennem flere år modtaget unge, der er idømt særforanstaltninger eller har begået personfarlig kriminalitet.

Med udgangspunkt i Møllebækkens specialisering og erfaring med mentalt retarderede unge foreslås etableret en afdeling med 4 pladser på Møllebækken til primært mentalt retarderede unge i alderen 15–18/23 år, der er idømt særforanstaltninger, eller som afventer en retslig afgørelse som følge af begået kriminalitet.